

Skupinový vodovod Hornácko je mojí srdeční záležitostí

Jiří Hruška

**Rozhovor s RNDr. Pavlem Koubkem, CSc.,
ředitelem společnosti Vodovody a kanali-
zace Hodonín, a. s.**

Pane řediteli, můžete stručně představit vaši společnost a region její působnosti?

Akciová společnost Vodovody a kanalizace Hodonín je smíšenou společností vlastněnou majoritně městy a obcemi. Na tomto místě bych rád zmínil jeden z klíčových momentů její historie, kterým je schválení Koncepce rozvoje společnosti VaK Hodonín, a. s., do roku 2020 valnou hromadou v červnu 2012. V preambuli tohoto dokumentu se mimo jiné praví, cituji:

„Akcionáři, zastupující města a obce regionu, kteří k datu 7. června 2012 vlastní akcie v celkovém objemu 94 %, deklarují vůli zachovat současnou vlastnickou strukturu společnosti. Rovněž tak trvají na stávajícím modelu smíšené společnosti a nehodlají podnikat žádné kroky ke změně tohoto stavu.“

Naše společnost působí na území okresu Hodonín a částečně na okresech Břeclav a Kroměříž. Je to historicky dáno tím, že dvě ze čtyř provozovaných úpravěn vody leží na území zmíněných okresů. Podle objemu vlastněného majetku se řadíme na 13. místo v České republice. Pro bližší představu se nevyhneme alespoň několika základním číslům. Prostřednictvím 1 106 km vodovodních sítí, 32 čerpacích stanic, 48 vodojemů a 39 000 vodovodních přípojek zásobujeme téměř 140 000 obyvatel. Pokud jde o kanalizační síť, staráme se o 597 km a bezmála 27 000 přípojek. To reprezentuje cca 105 000 odkanalizovaných obyvatel ve 39 provozovaných obcích. K tomu je nutno připočíst 23 provozovaných čistíren odpadních vod. Hodonínsko je regionem s převahou agrárního sektoru a s nadprůměrnou mírou nezaměstnanosti. Chybí významnější zaměstnavatelé, kteří sem, navzdory dobré infrastruktuře, geografické poloze s blízkostí dálnice D2, železničního koridoru, či krátkým vzdálenostem na Slovensko a do Rakouska, doposud nenašli cestu.

Pavel Koubek

Společnost je držitelem certifikátů Integrovaného systému managementu dle norem ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 a ISO 50001:2011.

Jaké jsou vaše poslední statistické údaje v oblasti pitné vody a u odpadních vod?

Na tomto místě je nutno uvést, že cenový vývoj je dán finančním modelem dle dotačních podmínek Fondu soudržnosti EU pro projekt Střední Pomoraví/Hodonínsko, realizovaný v letech 2007 až 2010, díky kterému společnost získala dotaci ve výši 17,8 mil. €.

Fakturace pitné vody v letech 2012 až 2016 měla do roku 2014 stav setrvalý (meziroční vývoj byl ± 10 tis. m³), vlivem sucha jak v roce 2015, tak

Nová biologická linka, ČOV Nová Lhota

Mobilní odvodňovač kalů

i v roce 2016 zaznamenává mírný růst. Za celé pětileté období se projevil (stejně jako v letech do roku 2010) pokles spotřeby u průmyslových objektů (v letech 2010 až 2014 se stabilizoval na objemu oscilujícím kolem množství 1 980 tis. m³), v roce 2015 se však znovu projevuje pokles spotřeby pitné vody u průmyslových podniků.

Objem fakturovaných odpadních vod se jak u průmyslu, tak i u obyvatelstva stabilizoval. Pouze vlivem sucha v letech 2015 a 2016 došlo k poklesu odvádění odpadních vod, a především k poklesu srážkových vod.

Změnily se vaše ceny vodného a stočného? Jakou máte představu o jejich dalším vývoji?

Od roku 2003 má společnost zavedenou dvousložkovou cenu. Ceny pro vodné a stočné formou jednosložkové ceny se postupně s ohledem na růst cen dodavatelů a potřeby oprav vodohospodářského majetku zvyšovaly. Meziroční růst se v průměru pohyboval kolem 4 % a to tak, aby pokryl inflaci a potřeby společnosti. Výše pevné složky stanovené v závislosti na velikosti vodoměru se od roku 2004 pro domácnosti nezměnila (vodné ve výši 450 Kč, tj. 518 Kč včetně DPH, a stočné ve výši 300 Kč,

tj. 345 Kč s DPH). Pouze výše pohyblivé složky se mění v závislosti na růstu cen vstupů. Přepokládáme, že ceny budou kopírovat nejen inflaci, stále rostoucí potřebu oprav stárnoucího vodohospodářského majetku, ale budou i zohledňovat rostoucí ceny dodavatelů materiálů a energií. Jedním z důvodů zvyšování ceny pitné vody je i postupný růst položky za platby za odběr povrchové vody i poplatků za odběr podzemní vody, které dnes činí 2 Kč (2,30 Kč s DPH) za 1 m³ a do budoucna by měly dále růst.

Jak vidíte budoucnost v zásobování vašeho regionu vodou?

Zásobování spotřebitelů pitnou vodou od počátku stojí především na využívání podzemních zdrojů vody. Prakticky 90 % vyráběné a distribuované vody do systému zdrojově pokrývá podzemní voda čerpaná při provozovaných úpravách vody Bzenec-Přívov a Moravská Nová Ves. Pouze 10 % potřeby pokrývá povrchový zdroj, kterým je vodárenská nádrž s úpravnou vody Koryčany. Relativně stabilní a bezpečný systém získávání surové vody je dán geologickými, hydrogeologickými a morfológickými poměry území, které nabízí výjimečné možnosti ve zdrojové kapacitě dynamických zásob surové vody. Ochrana a uchování těchto hodnot je a bude důležitou součástí každodenní práce společnosti dnes i v blízké budoucnosti. Takový zdrojový potenciál skýtá možnosti pokrývat požadavky obcí regionu na napojení doposud izolovaných obecních systémů na centrální zdroje provozované společností. Tento trend v současné době probíhá a v každém případě je dominantní součástí strategie rozvoje společnosti a zásobování regionu v následujících letech. Na žádost obcí regionu jsme tak provozně a zdrojově zařadili do společností provozovaného systému obce Radějov, Hrušky a Kozojídky. Od následujícího roku 2018 pak pro společnost nově započne zásobování 7 obcí východní části okresu – regionu Hornáčka, kde se díky klimatickým změnám v posledních letech začala více projevovat kvantitativní a kvalitativní nestabilita místních zdrojů pitné vody. Obce Lipov, Louka, Blatnice pod Svatým Antonínkem, Hrubá Vrbka, Malá Vrbka, Kuželov a Velká nad Veličkou tak v množství dle vlastní potřeby získají kvalitní pitnou vodu z ÚV Bzenec díky nově budovanému skupinovému vodovodu, jehož výstavbu společnost z vlastních prostředků financuje a ukončí v závěru tohoto roku. V současné době již probíhají jednání s dalšími obcemi – Javorník, Nová Lhota a Suchov, které rovněž z důvodu nedostatku vlastní kvalitní pitné vody projevily zájem o napojení na skupinový vodovod. Celý region Hornáčka tak skýtá v budoucnu možnost cílového napojení až 14,5 tis. obyvatel na centrální zdroje provozované společností. Současně s tímto rozvojem roste

Objem fakturované pitné vody v letech a tis. m³

Rok	2012	2013	2014	2015	2016
pitná voda	6 070	6 081	6 087	6 113	6 192
obyvatelstvo	4 104	4 097	4 087	4 199	4 343
průmysl	1 966	1 984	2 000	1 914	1 849

Objem fakturované odkanalizované vody v letech a tis. m³

Rok	2012	2013	2014	2015	2016
odkanalizovaná	6 061	6 056	6 007	5 766	5 801
srážkové vody	1 205	1 232	1 175	1 111	1 115

Ceny vodného a stočného na 1 m³ (s DPH) formou jednosložky

Rok	2014	2015	2016	2017
vodné	32,52	34,29	35,02	36,20
stočné	37,77	39,65	41,18	43,13
celkem	70,28	73,94	76,20	79,33
index	3,4 %	5,2 %	3,1 %	4,1 %

i zodpovědnost za uchování kvality dodávané vody a s ní spojenou ochranu zdrojů. Různé podnikatelské aktivity v blízkém sousedství jímacích území v minulosti a současnosti komplikují bezproblémové a bezpečné využívání zásob především podzemní vody, a to i za existence zákonných a jiných omezení, která mají chránit tuto dědičnou jedinečnost zdrojových kapacit, jež jsou součástí území Dolnomoravského úvalu.

Jaká je situace v odkanalizování regionu v následujících letech?

Neméně důležitá je pozornost, kterou společnost věnuje koncepci dobudování a obnově kanalizačních systémů a modernizaci technologií na čistírnách odpadních vod. Provozujeme 23 čistíren odpadních vod. Nastaveným trendem i pro budoucnost je udržování ČOV na nejvyšší možné technologické úrovni. V případě koncepčně technologicky přežitých ČOV budujeme nové na místech doslouživších, a to s využitím nejmodernějších technických a technologických trendů tak, aby výstupy odpovídaly budoucímu avizovanému zpřísnění limitů na odtoku. Za zmínku tak stojí v nové koncepci zcela přebudované ČOV Nová Lhota a ČOV Blatníčka.

V současné době na většině ČOV dokončujeme proces plné automatizace, který jsme začali před sedmi lety. Jednotlivé technologické celky jsou osazovány nejmodernější měřicí technikou, umožňující plnou kontrolu probíhajících procesů. Tím je možné dosahovat stále vyšších a detailnějších stupňů automatizace. Automatizované systémy řízení jsou neustále laděny s cílem dosáhnout plně automatizovaného chodu ČOV.

Na provozovaných ČOV nyní postupně zavádíme novou koncepci kalové koncovky. Naše vize kalové koncovky bez uskladnění kalu spočívá v jeho odvodnění přímo na ČOV, a to i na těch nejmenších. Už dnes veškerý produkovaný kal prochází kompostováním na plně certifikovaném zařízení. Výsledný produkt kompostování vyhovuje nejprísnějším limitům vyhlášky č. 437/2016 Sb., příloha č. 4, platné od 1. 1. 2020. Odvodněný kal po kompostování končí 100% zapracováním do zemědělských půd v našem regionu.

Vízi do budoucna je dokončení plné automatizace ČOV u všech objektů a dokončení nové koncepce kalové koncovky. Intenzivně se také věnujeme přípravě na možné budoucí zpřísnění limitů na odtoku. Hledáme limity účinnosti čisticích procesů na jednotlivých ČOV. Na základě výsledků tohoto hledání jsou do výhledů budoucích investic zahrnovány i intenzifikace provozovaných ČOV.

V jakém stavu jsou vaše vodovodní a kanalizační sítě? Jak je diagnostikujete a jaké ztráty vody v síti máte?

Vyhledávání poruch jak na vodovodní, tak i na kanalizační síti je prováděno koncepčně na základě plánu preventivních prohlídek a operativně dle hlášení vodárenským dispečinkem, který je scho-

pen vyhodnocením přenosů měření průtoků detekovat potenciální poruchu na síti. Dle uvedeného plánu se ročně zkontroluje 15–20 obcí v celém rozsahu rozvodné sítě. Preventivně jsou každoročně kontrolovány i přívaděcí a výtlačné řady, které jsou umístěny většinou v extravilánu, kde se případná porucha na dispečinku obtížně odhaluje a místo výronu vody na povrch není zpravidla z důvodu odlehlosti zaznamenáno. Touto činností je ročně vyhledáno celkem cca 300 poruch různého rozsahu. Vyhledání a následná oprava jsou prováděny bez zbytečného prodloužení s cílem eliminace úniku a případných škod poruchou způsobených. Činnost pracovníků diagnostiky je jedním z dílů mozaiky společně s údržbou, investicemi a opravami, která se pozitivně odráží na výsledné hodnotě ztrát v trubní síti, jež v roce 2016 činily pouze 6,6 %. Pracoviště diagnostiky vodovodních sítí je vybaveno moderní technikou poskytující možnost přesné lokace vodovodního potrubí a poruch na něm. Tak například v roce 2016 bylo pořízeno nové vozidlo s pohonem 4 × 4 kvůli lepší prostupnosti v terénu z důvodu potřeby dojezdu na méně přístupné objekty, jako jsou přívaděcí řady, vodojemy, čerpací stanice apod. Vůz je vnitřní vestavbou přizpůsoben používaným přístrojům.

ČOV Bzenec po rekonstrukci

ČOV Veselí nad Moravou po rekonstrukci

Diagnostika kanalizačních sítí plní především požadavky různých středisek společnosti, a to aktualizaci GIS, řešení havarijních stavů na kanalizaci, vyhodnocení technického stavu při sestavování plánu oprav a investic, podklad projekční činnosti, přejímání nových úseků kanalizace do provozování, odhalení černých odběratelů apod.

V průběhu roku 2016 došlo k modernizaci kamerového vozu nákupem nové kamerové hlavy k nástrčné kameře s možností natáčení kamerové hlavy, která zvýší kvalitu a vypovídací schopnost kamerového záznamu (do DN 200). V roce 2017 bude kamerový vůz dovybaven kamerovým vozíkem CT 100, který lze osadit touto kamerovou hlavou a monitorovat kanalizační potrubí již od DN 100 vozíkem s kolečky. Stávající kamerový vozík CT 150 a vozík se satelitní nástavbou budou s novým menším vozíkem tvořit komplexní výbavu s možností monitoringu celého rozsahu velikostí kanalizačních trub, včetně kanalizačních přípojek z hlavního kanalizačního řádu. Moderní kamerový vůz se špičkovou monitorovací a měřicí technikou je využíván především pro monitoring stavu kanalizačního potrubí v provozování společnosti. Služba je samozřejmě poskytována i externím zákazníkům z okresu Hodonín i mimo něj. V roce 2016 byla délka monitorované kanalizace v provozu naší společnosti opět navýšena na konečných 22 694 m.

Které investiční akce a počiny z poslední doby považujete za nejvýznamnější? Je to výstavba již uvedeného nového Skupinového vodovodu Hornácko?

Skupinový vodovod Hornácko, přesto, že zdaleka nedosahuje finančního objemu projektu Střední Pomoraví/Hodonínsko, považují za takzvaně „srdeční“. Mám pro to své důvody. Ten první je osobní. Těší mě, že přivedeme kvalitní pitnou vodu do regionu, který ji pro svůj budoucí rozvoj nutně potřebuje. Výhledově se jedná o zásobení cca 15 000 obyvatel, rozsah stavby představuje 18,061 km vodovodního potrubí. Naplňuje se tak poslání naší společnosti, která je ze zákona zřízena ve veřejném zájmu a pro veřejnou potřebu. Tím druhým důvodem je fakt, že tuto investiční akci za více než 50 mil. Kč realizujeme z vlastních prostředků.

Obecně mohou říci, že v rámci vodohospodářského rozvoje je naplňována již zmíněná Koncepce rozvoje společnosti do roku 2020. Jedním z jejích klíčových prvků je soustavná rekonstrukce infrastruktury s cílem obnovy nevyhovujícího stavebního a technologického stavu majetku, zejména trubních systémů a dále modernizace a intenzifikace objektů, též z hlediska zpřísňujících se emisních limitů. Významnou součástí schválené koncepce je výstavba přírodních vodovodních řadů, spojená s připojením nových obcí s již vybudovanými vodovodními sítěmi a s následnou možností okamžitého uplatnění dodávané pitné vody v souladu s Plánem rozvoje vodovodů a kanalizací. A zde se opět vracíme k projektu Skupinový vodovod Hornácko.

Pokud se ptáte na nejvýznamnější investiční počiny, pokusím se je vyjmenovat a uvést jejich náklady:

- Rok 2005 až 2010 Střední Pomoraví/Hodonínsko. Projekt řešil rekonstrukci ČOV Bzenec, ČOV Strážnice, ČOV Hodonín, ČOV Ratiškovice, ČOV Veselí nad Moravou, rekonstrukci a intenzifikaci úpravny vody Bzenec-Přívov, rekonstrukci prameniště v Moravské Nové Vsi, rekonstrukci kanalizačních stok v Hodoníně a ve Veselí nad Moravou. Celkové náklady stavby byly 33 759,331 tis. €, z toho dotace z Fondu soudržnosti 17 732,842 tis. €.
- Rok 2010 až 2013 Bohuslavice u Kyjova – rekonstrukce vodovodního přivaděče. Celkové rozpočtové náklady stavby byly 14 906 tis. Kč.
- Rok 2011 až 2012 ČS Moravský Písek – ÚV Bzenec, zkapacitnění výtlačného vodovodního řádu. Zde celkové náklady stavby činily 53 537 tis. Kč. Z toho dotace z Ministerstva financí 23 000 tis. Kč.
- Rok 2013 Radějov – nový vodovodní přivaděč. (Připojení nových obyvatel.) Celkové náklady stavby byly 5 004 tis. Kč.
- Rok 2013 Fotovoltaické elektrárny na ČOV Hodonín, ČOV Bzenec, ÚV Bzenec-Přívov, ÚV Moravská Nová Ves. Celkové náklady stavby činily 5 273 tis. Kč.
- Rok 2013 až 2014 Bzenec, zkapacitnění výtlačného vodovodního řádu. Celkové náklady stavby dosáhly 27 119 tis. Kč, z toho dotace z Ministerstva financí 11 000 tis. Kč.
- Rok 2013 až 2015 ČOV Nová Lhota – rekonstrukce biologické části. Celkové náklady stavby činily 11 472 tis. Kč.
- Rok 2014 až 2016 ČOV Blatníčka – rekonstrukce biologické části. Celkové náklady stavby byly 14 215 tis. Kč.
- Rok 2014 až 2016 Dubňany-Mutěnice, zkapacitnění přírodních řadů. Celkové náklady stavby dosáhly 27 841 tis. Kč. Z toho dotace z Ministerstva zemědělství 9 272 tis. Kč.

Společnost se věnuje investiční výstavbě trvale a systematicky. Do obnovy majetku věnuje každoročně finanční prostředky ve výši vzniklých odpisů. Investiční akce cílevědomě a dlouhodobě připravuje a následně realizuje. Každoročně obnovuje majetek na úseku vodovodů ve výši cca 51 % disponibilních finančních prostředků a cca 49 % na úseku kanalizací.

Jaké úkoly čekají na Vás a vaši společnost v nejbližší době? A v dlouhodobé perspektivě?

V první řadě je to samozřejmě úspěšné dokončení Skupinového vodovodu Hornácko do konce letošního roku a ve stejném časovém horizontu rekonstrukce objektu kalové koncovky na ČOV v Kyjově.

V dlouhodobé perspektivě pak vidím zejména každodenní naplňování vize společnosti, spočívající v úsilí o trvalé uchování zdravého životního prostředí na Hodonínsku. K tomu nutně patří trvalá ochrana kvality a bezpečnosti našich vodních zdrojů.

Mgr. Jiří Hruška
šéfredaktor časopisu Sovak
e-mail: hruska@sovak.cz